StV@eduskunta.fi

Viite: HE 10/2022 vp

Lapin sairaanhoitopiirin lausunto eduskunnan sosiaali- ja terveyslautakunnalle

Lapin sairaanhoitopiiri tuo sosiaali- ja terveysvaliokunnan tiedoksi kolme huomiotaan HE 10/2022 vp liittyen.

Kuntien hyvinvointialueille tuottamien *tukipalvelujen yhtiöittämiselle* ehdotettu siirtymäaika on ratkaisuna kannatettava. Vuoden *siirtymäaika on tiukka* ja siirtymäajan osalta olisi tarkoituksenmukaista yhtenäistää se soteuudistuksen toimeenpanolain 29 § mukaisten mitätöityvien sopimusten siirtymäajan kanssa vuoden 2025 loppuun asti. Tällöin kunnat ja hyvinvointialueet voisivat keskittyä hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisvaiheessa oleellisimpiin muutosjohdettaviin tehtäviin ja ratkoa tukipalveluiden hankintaan tai omatuotantoon liittyvät tehtävät kiireettömämmin.

Koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa koskevan sääntelyn muutos on kannatettava. On tärkeää vahvistaa yhteistyöalueiden todellista yhteistä vastuunkantamista sovittavien tehtävien hoitamisessa. Sääntelystä jää kuitenkin puuttumaan strategian laatimista oleellisempi tekijä, eli toiminnan rahoituksen sääntely. *Oleellista olisi siis, että hyvinvointialueille säädettäisiin koulutustehtävään tarvittavasta rahoituksesta.* Hyvinvointialueet ovat sote järjestämislain 32 § mukaisesti vastuussa tehtäväalansa koulutuksesta, mutta saavat rahoituksen toimintaansa väestön palvelutarpeen perusteella. *Pykälän sanamuotoilu on harhaanjohtava ja se tulisi muuttaa vastaamaan säännöksen tosiasiallista sisältöä*. Säännöksellä tarkoitetaan nykyiseen tapaan vastuuta järjestää koulutuksessa tarvittavia harjoittelumahdollisuuksia ja niihin liittyvää ohjausta. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut vastaavat koulutuksesta kuten nykyisinkin.

Tärkein huomio Lapin sairaanhoitopiirin kannalta liittyy HE 10/2022 vp esitykseen *muuttaa ensihoitokeskuksen tehtävää niin, että se vastaisi lääkärihelikopteritoiminnasta*. Vastuu perustelumuistion mukaan sisältäisi vastuun myös henkilöresurssista helikoptereihin ja perustelumuistion mukaan muutos päivittäisi normin vastaamaan nykytilannetta. *Esitys ei vastaa todellisuutta*.

Terveydenhuoltolain 46 § nykyisen muotoilun mukaan ensihoitokeskuksen tehtäviin kuuluu suunnitella ja päättää lääkärihelikopteritoiminnasta erityisvastuualueellaan. OYS erityisvastuualueen ensihoitokeskuksen tehtävistä on sovittu sairaanhoitopiirien kesken erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksessa. Sen toimintaa ohjaa sairaanhoitopiirien edustajista muodostuva ohjausryhmä ja sen kustannukset yhteisten vastuiden osalta jaetaan sairaanhoitopiirien kesken.

Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Hallintokeskus
PL 8041
96101 ROVANIEMI

Puhelin (016) 3281
Telefax (016) 328 2029
Sähköposti: etunimi.sukunimi@lshp.fi
Y-tunnus: 0819616-7

Ensihoitokeskus vastaa erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien ensihoitolääkärin ympärivuorokautisesta päivystyksestä ja tuesta sairaanhoitopiirien ensihoidolle. Lapin sairaanhoitopiiri vastaa kuitenkin työnantajana yksiselitteisesti FH51-helikopterin ensihoitohenkilökunnasta ja sen osaamisesta. Ratkaisu on ensihoitokeskuksessa suunniteltu ja päätetty.

Lisäksi esityksessä ehdotetun ratkaisun tueksi esitetään lääkärihelikopteritoiminnan osalta *useita virheellisiä tai harhaanjohtavia perusteluja*, joista on pääteltävissä, ettei esitystä laadittaessa ole hahmotettu toiminnan vastuita tai toteutusta.

Toisin kuin hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, terveydenhuoltolain sääntely lääkärihelikoptereista koskee myös Rovaniemeltä käsin operoivaa FH51-helikopteria, vaikka sen miehitykseen ei lääkäriä kuulukaan. Lapin olosuhteissa helikopteritoiminnan hyöty saadaan oleellisesti paremmin potilaan kiireellisestä toimittamisesta sairaalahoitoon kuin lääkärin toimittamisesta potilaan luo. Ensihoitajilla miehitetty helikopteri on Lapissa tarkoituksenmukaisempi ratkaisu. Ensihoitolääkärin tuki myös FH51:n ensihoitajille toteutuu normaaliin tapaan etäyhteyksin ympäri vuorokauden.

HE 10/2022 vp perusteluissa todetaan (s.11), että ensihoitokeskus olisi sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksen myötä yhteistyöalueen tehtävä. Rakenneuudistuksella ei kuitenkaan säädetä yhteistyöalueista, jotka olisivat itsenäisiä oikeushenkilöitä ja pystyisivät vastaamaan joistain tehtävistä. Yhteistyöalueet ovat normitettuja hyvinvointialueiden sopimuspohjaisia työnjakoon, yhteistyöhön ja toimintojen yhteensovittamiseen pyrkiviä verkostoja, joissa jokainen hyvinvointialue vastaa itsenäisesti omista ja sopimuspohjaisesti mahdollisesti yhteisistä tehtävistä.

Perustelujen mukaan (s.11) lääkärihelikopteritoiminnasta vastaa tosiasiassa valtionyhtiö FinnHEMS Oy. Rovaniemeltä operoivan FH51-kopterin potilaiden hoitoon liittyvästä toiminnasta vastaa yksiselitteisesti Lapin sairaanhoitopiirin ensihoidon ylilääkäri ja viime kädessä sairaanhoitopiirin johtajaylilääkäri terveydenhuoltolain tarkoittamana vastaavana lääkärinä. Yhtiö vastaa kyllä helikopterien lentotoiminnasta.

HE 10/2022 vp perustelujen mukaan (s.18) esitetyt muutokset eivät koskisi Lapin helikopteritoimintaa koska kyseessä ei ole lääkärihelikopteri. Tulkinta on väärä. Lapin ensihoitohelikopterin toiminta on terveydenhuoltolain mukaista lääkärin vastuulla olevaa ensihoitoa vaikkei lääkäri helikopterissa kulje. Toisin kuin hallituksen esityksen perusteluissa (s.18) todetaan, Lapin sairaanhoitopiirin aiemmissa lausunnoissa ei ole esitetty, että muutos estäisi FH51 toiminnan. Lausunnossa korostettiin, että esityksen mukaan vastuu henkilöstöstä siirtyisi ensihoitokeskukselle, siis pois Lapin sairaanhoitopiiriltä. Lapin sairaanhoitopiiri vastustaa muutosta.

Ehdotukseen vastuun siirrosta ensihoitokeskukselle, liittyy Lapin hyvinvointialueen kannalta merkittäviä kustannusten hallinnan riskejä. Se huonontaisi myös oleellisesti erityiskoulutetun ensihoitohenkilöstön hyödyntämismahdolli-

Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Hallintokeskus
PL 8041
96101 ROVANIEMI

Puhelin (016) 3281
Telefax (016) 328 2029
Sähköposti: etunimi.sukunimi@lshp.fi
Y-tunnus: 0819616-7

suuksia Lapin ensihoidon kokonaisuudessa. Lisäksi mikäli ensihoitokeskus päättäisi myöhemmin miehittää helikopterin lääkäreillä, vaarantaisi ratkaisu hyvinvointialueen sairaaloiden erityisosaajien riittävyyden ja sitä myöten potilasturvallisuuden. Alueelle ei ole saatavissa tehtävään soveltuvia ylimääräisiä lääkäreitä. Lapin sairaanhoitopiiri nyt ja hyvinvointialue jatkossa haluaa itse päättää väestönsä turvallisuuteen vaikuttavista ratkaisuista vastuullaan olevan toiminnan osalta.

Lapin sairaanhoitopiiri pitää välttämättömänä, että valiokuntakäsittelyssä ehdotettua sääntelyä muutetaan siten, että lääkärihelikopteritoiminnan vastuut ovat tuleville hyvinvointialueille nykykäytännön mukaiset ja mahdollistavat näin selkeän järjestämisvastuun sekä järkevän käytännön toteuttamisen.

Timo Tammilehto
hallintojohtaja
Lapin sairaanhoitopiiri

Jukka Mattila
johtajaylilääkäri
Lapin sairaanhoitopiiri

Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Hallintokeskus
PL 8041
96101 ROVANIEMI

Puhelin (016) 3281
Telefax (016) 328 2029
Sähköposti: etunimi.sukunimi@lshp.fi
Y-tunnus: 0819616-7